

ผลของการเปิดเสรีทางการค้าและการลงทุนในธุรกิจร้านค้าปลีกแบบสมัยใหม่ที่มีต่อ
ธุรกิจร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมในอำเภอพระนครศรีอยุธยา

นุจรี คงทวีผล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
มกราคม 2550

ผลของการเปิดเสรีทางการค้าและการลงทุนในธุรกิจร้านค้าปลีกแบบสมัยใหม่ที่มีต่อ
ธุรกิจร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมในอำเภอพระนครศรีอยุธยา

นุจรี คงทวีผล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
มกราคม 2550
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

THE EFFECTS OF OPENING FREE TRADE AND
INVESTMENT IN MODERN RETAIL BUSINESS ON
TRADITIONAL RETAIL BUSINESS IN PHRANAKHON
SI AYUTTHAYA DISTRICT

NUTJAREE KONGTWEEPOL

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Arts Degree in Social Sciences for Development
Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

January 2007

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

ผลของการเปิดเสรีทางการค้าและการลงทุนในธุรกิจร้านค้าปลีกแบบ
สมัยใหม่ที่มีต่อธุรกิจร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมในอำเภอพระนครศรีอยุธยา

โดย นางสาวนุจรี คงทวีผล
สาขา สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริณา จิตต์จรัส
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คารณีย์ คำแหง

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ดร.เกษม บำรุงเวช)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริณา จิตต์จรัส)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คารณีย์ คำแหง)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ รัตนเพียรธัมมะ)

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา

.....อธิการบดี
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวิทย์ เทียรทอง)

มกราคม พ.ศ. 2550

นุจรี คงทวีผล. (2550). ผลของการเปิดเสรีทางการค้าและการลงทุนในธุรกิจร้านค้าปลีกแบบสมัยใหม่ที่มีต่อธุรกิจร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมใน อำเภอพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา). พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏ

พระนครศรีอยุธยา. อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริณา จิตต์จรัส,
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คารณิ คำแหง.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพทั่วไปของธุรกิจร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมในอำเภอพระนครศรีอยุธยา 2) ศึกษาผลของการเปิดเสรีทางการค้าและการลงทุนในธุรกิจร้านค้าปลีกแบบสมัยใหม่ที่มีต่อธุรกิจร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมในอำเภอพระนครศรีอยุธยา 3) ศึกษาถึงวิธีการในการปรับตัวของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมในอำเภอพระนครศรีอยุธยา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมในอำเภอพระนครศรีอยุธยา จำนวน 194 ร้าน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพทั่วไปของธุรกิจร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมใน อำเภอพระนครศรีอยุธยา ส่วนใหญ่มีรูปแบบการดำเนินการเป็นกิจการในครอบครัว มีขนาดร้านค้า 1 คูหา ตั้งอยู่ใกล้แหล่งชุมชน ลักษณะเป็นร้านที่ไม่มีแอร์ เปิดโล่ง เริ่มเปิดดำเนินการก่อนปี พ.ศ. 2540 โดยเปิดบริการในช่วงเช้า-เย็นมากที่สุด ไม่มีลูกจ้าง มียอดขายต่อวัน 1,001-3,000 บาท

2. ผลที่เกิดขึ้นกับร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมหลังจากการเข้ามาของร้านค้าปลีกแบบสมัยใหม่คือ ยอดขายปริมาณความหลากหลายและผลกำไรของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมลดลง พบปัญหาด้านต้นทุนสินค้าที่สูงขึ้น เงินทุนและความหลากหลายของสินค้า ธุรกิจร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมมีจุดอ่อนในด้านตกแต่งร้าน การโฆษณาสินค้าส่งเสริมการขายและการใช้เทคโนโลยีช่วยในการขายในส่วนจุดแข็ง คือเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อกับผู้ขาย

3. วิธีการปรับตัวของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม พบว่า ณ ปัจจุบันร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมมีการปรับตัวและพัฒนาการดำเนินธุรกิจทางด้านการบริหารการเงิน ด้านความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีด้านการบริการ และการบริหารการตลาด โดยภาพรวมอยู่ในระดับ “น้อย”

Nutjaree Kongtweepol. (2007). **The Effects of Opening Free Trade and Investment in Modern Retail Business on Traditional Retail Business in Phranakhon Si Ayutthaya District.** Master Thesis, M.A. (Social Sciences)

for Development). Phranakhon Si Ayutthaya : Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University. Advisory Committee : Assistant Professor Dr. Sirina Jitcharat, Assistant Professor Dr. Daranee Khamhaeng.

ABSTRACT

The purposes of this study were to : 1) examine the general states of traditional retail stores in Phranakhon Si Ayutthaya district ; 2) explore the effects of a free trade and an investment in modern retail stores on traditional retail stores ; and 3) investigate how traditional retail stores in Phranakhon Si Ayutthaya district developed. A sample group, derived from specified random sampling, consisted of 194 retail stores. The data was gathered by an interview. Statistical analysis was performed in terms of percentage, and arithmetic mean.

The results revealed the following :

1. The general states of most traditional retail stores in Phranakhon Si Ayutthaya district was a family business type with only one commercial building located near a business area. The stores were non air-conditioned and the business had begun before 1997. The business hours were in the morning and evening without employee. A daily income was between 1,001 and 3,000 baht.

2. The effects on the traditional retail stores after the modern ones had operated included a decrease of capital, profit, and a variety of products, and an increase of problems, and products prices. The weaknesses of the traditional retail stores was store decoration, promotion and advertising, as well as the use of modern technology, while the strengths were the relationship between owners and customers.

3. The traditional retail stores have tried to adjust themselves and developed their business especially on financial administration, technological application, services, and marketing management at a low level.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณา และความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากท่านอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริณา จิตต์จรัส ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดารณี คำแหง กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ได้สละเวลาในการให้คำปรึกษา แนะนำ และ ข้อคิดเห็นตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องของงานวิจัยนี้ให้มีความสมบูรณ์และถูกต้อง ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณเป็นอย่างไว้ในโอกาสนี้ ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ลำยอง ปลั่งกลาง คณะ วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา นางสาวรุ่งทิพย์ ไทยสม คณะบริหารธุรกิจ และ นางอมรา คงสมพงษ์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ วิทยาเขต วาสูกรี ในฐานะเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย นอกจากนี้ในระหว่างเก็บ รวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยต้องขอขอบพระคุณอย่างยิ่งจากร้านค้าปลีก ที่สละเวลาอันมีค่าและให้ ความร่วมมือในการ เก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ท้ายที่สุดนี้ต้องขอขอบพระคุณ บิดา มารดา ที่คอยให้กำลังใจ สนับสนุน สละเวลา เพื่อให้งานวิจัยนี้สำเร็จลงได้ ขอขอบคุณ พี่ ๆ ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือ โดยเฉพาะ หญิงแอน ที่ สนับสนุนและเสียสละให้น้องได้มีโอกาสเรียนแม้ว่าในวันนี้จะไม่มีโอกาสได้เห็นความสำเร็จนี้แต่ก็ จะระลึกถึงความเสียสละนี้เสมอ พี่ ๆ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์ เพื่อการพัฒนา รุ่นที่ 1 ทุกคน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ กระตุ้น และเป็นกำลังใจอันสำคัญยิ่ง ตลอด ระยะเวลา ในการศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

นุจรี คงทวีผล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	
.....	ช
สารบัญ.....	
.....	ฅ
สารบัญ	
ตาราง.....	
.....	ฉ
สารบัญ	
ภาพประกอบ.....	
.....	ฐ
บทที่	
1 บท	
นำ.....	
.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของ	
ปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	
.....	
3	
ความสำคัญของการ	
วิจัย.....	

ขอบเขตการ	
วิจัย.....	4
.....	
หน่วยในการ	
วิเคราะห์.....	
4	
ประชากรและกลุ่ม	
ตัวอย่าง.....	4
ตัวแปรที่ใช้ในการ	
วิจัย.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย	
.....	5
นิยามศัพท์	
เฉพาะ.....	
.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะ	
ได้รับ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
.....	8
การเปิดเสรีทางการค้าและการ	
ลงทุน.....	8
บทบาทและความสำคัญของธุรกิจค้า	
ปลีก.....	12
สภาพการณ์ธุรกิจค้า	
ปลีก.....	14
.....	
ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการค้า	
ปลีก.....	16

แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจทางการตลาดของผู้ค้า

ปลีก..... 18

กลยุทธ์ส่วนผสมทาง

การตลาด..... ๑

...

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

2 (ต่อ) ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับธุรกิจค้า

ปลีก..... 23

งานวิจัยที่

เกี่ยวข้อง.....

..... 37

3 วิธีดำเนินการวิจัย

..... 47

รูปแบบการ

วิจัย.....

47

ประชากรและกลุ่ม

ตัวอย่าง.....

48

เครื่องมือที่ใช้ในการ

วิจัย.....

49การเก็บรวบรวมข้อมูล

.....

51

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปล	
ผล.....	51
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
.....	
. 52	
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและร้านค้าที่ดำเนินกิจการอยู่....	
52	
ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นกับร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม	
หลังจากการเข้ามาของ ร้านค้าปลีกแบบ	
สมัยใหม่.....	62
ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการปรับตัวของร้านค้าปลีกแบบ	
ดั้งเดิม.....	70
5 สรุปผล อภิปรายผล และ	
ข้อเสนอแนะ.....	74
สรุป	
ผลการวิจัย.....	74
.....	
อภิปราย	
ผล.....	77
.....	
ข้อ	
ข้อเสนอแนะ.....	
.....	81
บรรณานุกรม.....	
.....	86

ภาคผนวก

.....	
.....	90
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	๙
ภาคผนวก ข รายนามคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์.....	๙
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	95

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

ประวัติย่อผู้วิจัย

.....	
.....	103

สารบัญตาราง

ตาราง

หน้า

1	ส่วนแบ่งตลาดของธุรกิจค้าปลีกในประเทศไทยในปี พ.ศ. 2544.....	15
2	จำนวนสาขาร้านค้าปลีกแบบซูเปอร์เซ็นเตอร์และร้านสะดวกซื้อในประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2545.....	31
3	จำนวนและร้อยละทางด้านเพศ อายุ และระดับการศึกษาของผู้ตอบ แบบ สอบถาม.....	52
4	จำนวนและร้อยละทางด้านรูปแบบการดำเนินกิจการและขนาดของร้านค้าปลีก แบบ ดั้งเดิม.....	54
5	จำนวนและร้อยละทางด้านที่ตั้งของร้านค้าปลีกแบบ ดั้งเดิม.....	55

6	จำนวนและร้อยละทางด้านลักษณะของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมที่เปิดดำเนินการ.....	56
7	จำนวนและร้อยละทางด้านปี พ.ศ. ที่ร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมเริ่มเปิดดำเนินการ.....	57
8	จำนวนและร้อยละทางด้านเวลาที่ร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมเปิดให้บริการใน 1 วัน.....	58
9	จำนวนและร้อยละทางด้านจำนวนลูกจ้างของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมที่เปิด ดำเนินการ.....	59
10	จำนวนและร้อยละทางด้านยอดขายปัจจุบันโดยประมาณต่อวันของร้านค้าปลีก แบบ ดั้งเดิม.....	60
11	จำนวนและร้อยละทางด้านการแบ่งหน้าที่หลักของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม.....	61
12	จำนวนและร้อยละของจำนวนร้านค้าปลีกแบบสมัยใหม่ที่ตั้งอยู่ในบริเวณ ใกล้เคียง.....	62
13	จำนวนและร้อยละของผลที่ได้รับต่อยอดขาย ความหลากหลายของสินค้า ปริมาณสินค้า และการเปลี่ยนแปลงของกำไรโดยเฉลี่ยจากการที่มี ร้านค้าปลีกแบบสมัยใหม่เข้ามาเปิดกิจการในบริเวณใกล้เคียงกับร้านค้า แบบ ดั้งเดิม.....	63
14	จำนวนและร้อยละของผลที่ได้รับต่อปริมาณของสินค้าที่มีอยู่ในร้านจากการที่มี ร้านค้าปลีกแบบสมัยใหม่เข้ามาเปิดกิจการในบริเวณ ใกล้เคียง.....	64

15	จำนวนและร้อยละของผลที่ได้รับต่อความหลากหลายของสินค้าที่มีอยู่ในร้าน จากการที่มีร้านค้าปลีกแบบสมัยใหม่เข้ามาเปิดกิจการในบริเวณใกล้เคียง....	๓ 65
----	---	---------

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

16	จำนวนและร้อยละของผลที่ได้รับต่อการเปลี่ยนแปลงของกำไรจากการที่มี ร้านค้าปลีกแบบสมัยใหม่เข้ามาเปิดกิจการในบริเวณ ใกล้เคียง.....	66
17	จำนวนและร้อยละทางด้านปัญหาและอุปสรรคของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม ที่เผชิญในการดำเนิน ธุรกิจ.....	67
18	จำนวนและร้อยละทางด้านจุดอ่อนของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมในการ ดำเนิน ธุรกิจ.....	68
19	จำนวนและร้อยละทางด้านจุดแข็งของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมในการ ดำเนิน ธุรกิจ.....	69
20	ค่าเฉลี่ยทางด้าน การปรับตัวและพัฒนาการดำเนินธุรกิจในปัจจุบัน ของร้านค้าปลีกแบบ ดั้งเดิม.....	70
21	จำนวนและร้อยละของความต้องการการพัฒนาตนเองของผู้ประกอบการ ร้านค้าปลีกแบบ ดั้งเดิม.....	72

22	จำนวนและร้อยละความต้องการของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมให้รัฐบาล ช่วย เหลือ.....	73
	

สารบัญญภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า		
1	กรอบแนวคิดในการ วิจัย.....	5
2	การจำแนกประเภทธุรกิจค้าปลีกในประเทศ ไทย.....	30